

Notat om ph.d. afhandlingen *Straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om indgreb over for de indsatte* af ph.d., cand.jur. Jakob Schiøler.

Efter 15 års grundig forberedelse blev straffuldbyrdelsesloven vedtaget i maj 2000, og for første gang eksisterede der en samlet lovregulering af de indsattes rettigheder og pligter mv. Denne nyskabelse inden for dansk lovgivning udgør afhandlingens fokusområde. I afhandlingen foretages der således særligt en analyse af bestemmelserne i straffuldbyrdelseslovens kapitel 10 om indgreb over for de indsatte med henblik på at afdække eventuelle problemer, som taler for lovgivningsmæssige initiativer - og i givet fald at pege på mulige legislative tiltag til udbedring af sådanne identificerede problemer.

De lovbestemmelser, som er omdrejningspunktet for analyserne i afhandlingen, omhandler indgreb i form af undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum; undersøgelse for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer mv. (urinprøvetest); magtanvendelse; udelukkelse fra fællesskab, herunder observationscelleanbringelse; anvendelse af håndjern og sikringscelleanbringelse. Udvælgelsen af disse lovbestemmelser skal ses i lyset af, at den nærmere udformning af netop disse lovbestemmelser er af helt afgørende betydning, da bestemmelserne hjemler adgang til anvendelse af særligt integritetskrænkende foranstaltninger over for de indsatte. Den vanskelige balancegang mellem på den ene side varetagelse af ordens- og sikkerhedshensyn ved fuldbyrdelsen af fængselsstraf og på den anden side hensynet til den indsatte personlige integritet mv. kommer især til udtryk i denne regulering.

Afhandlingen indeholder indledningsvis en retshistorisk gennemgang af de forskellige synspunkter om, hvorledes den retlige regulering af de indsatte forhold kan ske. Formålet med dette historiske rids, som dækker perioden fra forberedelsen af straffeloven af 1930 og frem, er at klargøre bevæggrundene for, hvorfor man ønskede en straffuldbyrdelseslov. Redegørelsen for disse bevæggrunde danner således afsæt for de efterfølgende analyser i afhandlingen.

Dernæst foretages en undersøgelse af nogle principper og grundbegreber, som følger af de indledende bestemmelser i straffuldbyrdelsesloven. Disse principper mv. løber som en rød tråd igennem straffuldbyrdelseslovens øvrige bestemmelser og er af stor betydning for ikke mindst bestemmelserne om indgreb.

Opmærksomheden rettes derefter mod de enkelte indgrebsbestemmelser, som undergives en detaljeret analyse. Dette sker i form af en kort beskrivelse af de gældende lovbestemmelser mv. med vægten lagt på efterfølgende afsnit om retspolitiske betragtninger typisk systematiseret efter elementer vedrørende indgrebets afgrænsning, indikationskravene, proportionalitetsaspekter mv. samt kompetencefastlæggelsen. I analyserne inddrages bl.a. svenske, norske, finske, grønlandske samt internationale straffuldbyrdelsesregler.

Afhandlingen afsluttes med en opsummering af afhandlingens delkonklusioner, og disse delkonklusioner sættes ind i en perspektiverende ramme, hvor de holdes op imod nogle generelle parametre og målepunkter for udformningen mv. af straffuldbyrdelsesregler. Den samlede konklusion er, at straffuldbyrdelseslovens indgrebsbestemmelser generelt set ses at være i god overensstemmelse med de krav mv., der blev opstillet som forudsætninger for udformningen af straffuldbyrdelsesloven, men at der alligevel kan være grund til at overveje en række legislative tiltag.